

Avsändare
Utbildningsnämnden
UTB 2025/410**Mottagare**
Utbildningsdepartementet
U 2025/02404

Yttrande över promemorian Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga

Utbildningsförvaltningen i Järfälla kommun ställer sig positiva till promemorians förslag om att utbildning för barn och unga som är intagna i kriminalvårdsanstalt ska ha samma övergripande syfte och i möjligaste mån motsvara den utbildning som ges till barn och ungdomar inom det ordinarie skolväsendet. Det är av stor betydelse att även barn och unga som befinner sig i en frihetsberövad situation ges möjlighet till en likvärdig utbildning, eftersom utbildning är en central faktor för både personlig utveckling och framtida möjligheter i samhället.

Utbildningsförvaltningen ser även positivt på förslaget att elevernas rätt till särskilt stöd ska likställas med den rätt som gäller för elever inom skolväsendet i övrigt. Många barn och unga som befinner sig inom kriminalvården har redan tidigare erfarenheter av skolsvårigheter eller behov av extra stöd. Att säkerställa att dessa elever får samma rätt till anpassningar och särskilt stöd som andra elever är därför en viktig förutsättning för att utbildningen ska bli meningsfull och leda till faktiska kunskapsresultat. Det är också positivt att kravet på elevhälsa och elevhälsans kompetenser ska motsvara det som gäller inom det ordinarie skolväsendet. Tillgång till elevhälsa är avgörande för elevernas välbefinnande, motivation och möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen, särskilt i en miljö som kan vara psykiskt påfrestande.

Utbildningsförvaltningen ser dessutom positivt på att närundervisning lyfts fram som riktlinje för utbildningsformerna. Direkt kontakt mellan lärare och elev skapar bättre förutsättningar för relation, struktur och stöd i lärandet, vilket är särskilt viktigt för elever som befinner sig i en utsatt situation eller har haft en bristfällig skolgång tidigare.

Förslaget om ett nytt regelverk eller en ny förordning för utbildning av barn och unga i kriminalvårdsanstalt bedöms som ett naturligt steg. Ett tydligt regelverk skapar bättre förutsätt-

ningar för att definiera vad som ska gälla för den särskilda utbildningen och under vilka villkor den ska genomföras. Det bidrar till ökad tydlighet och rättssäkerhet, både för eleverna och för de verksamheter som ansvarar för utbildningen. Med ett gemensamt regelverk ökar möjligheterna att bedriva utbildning på ett likvärdigt sätt mellan olika anstalter, trots skillnader i organisation och lokala förutsättningar.

Om barn och unga ska ges en utbildning som motsvarar den som ges inom det ordinarie skolväsendet under tiden de är frihetsberövade, underlättas också både beslutsfattande och uppföljning genom att det finns ett tydligt regelverk för hur utbildningen ska genomföras. Det skapar bättre förutsättningar för kvalitetssäkring, utvärdering och utveckling av verksamheten över tid.

Samtidigt behöver det understrykas att utbildningen i en kriminalvårdsanstalt aldrig fullt ut kan bli identisk med den utbildning som ges i den vanliga skolmiljön. Förutsättningarna skiljer sig åt, både vad gäller lokaler, säkerhetsaspekter, elevgrupper och sociala sammanhang. Vissa begränsningar kommer därför alltid att finnas. Dessa begränsningar utgör samtidigt en komplexitet när målet är att erbjuda en utbildning som motsvarar den i det ordinarie skolväsendet. Det finns därmed en viss motsägelse i uppdraget: utbildningen ska vara likvärdig, men genomförs i en miljö med andra ramar och villkor.

Mot denna bakgrund blir det föreslagna regelverket särskilt viktigt. En tydlig förordning skapar stabilare och mer förutsägbara ramar än en ordning där skiljaktigheter behöver motiveras och beslutas vid varje enskilt tillfälle. Det ger verksamheterna bättre möjligheter att planera, organisera och genomföra utbildningen på ett ändamålsenligt sätt, samtidigt som elevernas rätt till utbildning värnas.

Mattias Blomgren

Områdeschef Stab och tillsyn

Utbildningsförvaltningen Järfälla kommun

Svar lämnas på delegation enligt utbildningsnämndens delegeringsordning, fastställd 2025-09-30 (Dnr UTB 2025/314).